

Lustrum

Sollemnia aedificii a. D. MCMXI inaugurati

Separatum

Lustrum

Ménesi út 11–13.
Sollemnia aedificii a.D. MCMXI inaugurati

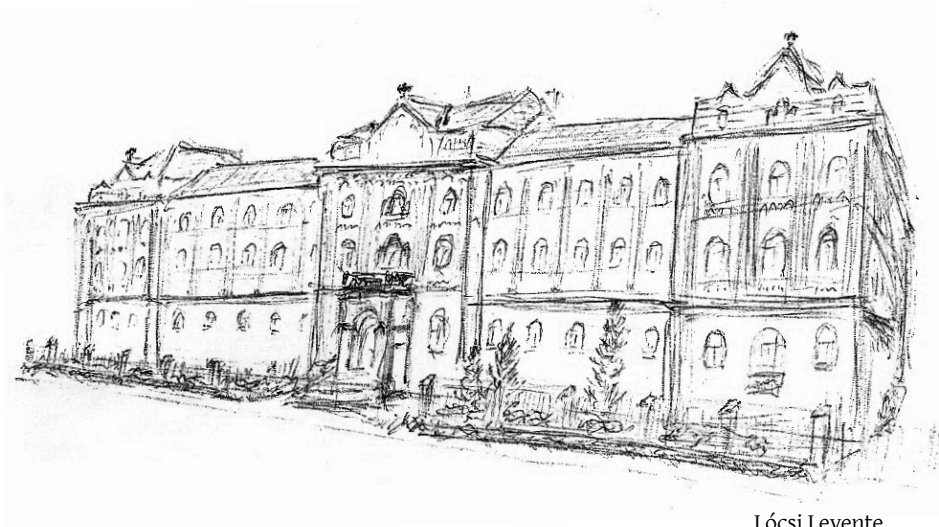
Ediderunt
László Horváth, Krisztina Laczkó, Károly Tóth,
et
András Péterffy (Appendix)

Typotex Kiadó–Eötvös Collegium
Budapest, 2011

Sumptibus NKA

nka
Nemzeti Kulturális Alap

© Auctores et compositores, 2011
ISBN 978 963 279 441 9

Lócsi Levente

Móser Zoltán

Ha a szellem napvilága ragyog

Az Eötvös Collegium és Kodály Zoltán¹

„[...] meg kell valami lehetetlenre kérnem olvasóimat. Nevek fog-
nak felmerülni, nevek, amelyek ma már sokat jelentenek..., de
akkor, 1903-ban úgyszólván alig volt tartalmuk (vagy nem sok-
kal több annál, hogy az egyik negyedéves modern szakos, a má-
sik „dögész-koca”- értsd: természettudomány szakos gyakorló
tanár – meg ilyesmi.) Így például egy hallgatag, különös fiatal-
embert sokáig hívott a kollégiumi közvélemény Kotkodálynak,
míg világhírű Kodály Zoltán lett belőle...”

Laczkó Géza

Kodály Zoltán 1900 júniusában jeles érettségi vizsgával zárja középiskolai éveit, és búcsúzik Nagyszombattól: a gimnáziumtól, a várostól, a szülőktől. Budapestre készül, mert zenész is, tanár is szeretne lenni. A vagy-vagy helyett egyszerre kettőt is választ: a Zeneakadémián zeneszerzés szakra, a Bölcsészettudományi Karon (irodalmi érdeklődésének megfelelően) magyar–német szakra jelentkezik. Ugyanakkor osztálytársával, Boreczky Elemérrel felvételüket kérik az öt éve alapított és máris híressé vált Eötvös Collegiumba.

Ide csak kitűnő érettségizetteket vettek fel, és akik bekerültek (a tanulmányi eredménytől és a szülők anyagi helyzetétől függően) négy éven át teljesen ingyenesen vagy igen mérsékelt díjért kaptak ott ellátást. Kodályt az iskola pártoló javaslata alapján, mint a nagyhírű gimnázium eminens diákját fel is

¹ Tóth Gábor részletesen szól Kodály és az Eötvös Collegium kapcsolatáról. A mi írásunk ennek felhasználásával készült, és az idézetek egy része is innen való. TÓTH GÁBOR: Kodály Zoltán és az Eötvös Kollégium (1–3). *Kóta. A Kórusok Országos Tanácsának lapja* XIII. évf. (1983) 1. sz., 1–3, 2. sz., 1–2, 3. sz., 4–5 cikkeiben, valamint TÓTH GÁBOR: Régi és új kollégium. Az Eötvös József Kollégium nevelési és oktatási tapasztalatai. In: KISS ÁRPÁD – NAGY SÁNDOR et alii. (szerk.): *Tanulmányok a neveléstudomány köréből. A Magyar Tudományos Akadémia Pedagógiai Bizottságának gyűjteménye.* Budapest, Akadémiai Kiadó, 1961, 591–625.

veszik a Collegiumba. Ezzel „szüleimnek az egész kiképzésemet meg akartam könnyíteni” – mondta Kodály egyik visszaemlékezésében.

Az Eötvös Józsefről elnevezett Collegiumot fia, Eötvös Loránd javaslata alapján hozták létre a Csillag u. 2.² számú bérház emeletén, a párizsi École Normale Supérieure mintájára, hogy a tanárképzés színvonalát ezzel is emeljék. (Kodály életében már nem, de a Collegium történetében igen jelentős esemény volt 1910-ben, amikor a Gellért-hegy oldalán, a Ménesi úton felépült a jelenleg is meglévő, háromemeletes, szép épület.) Az intézmény célját Eötvös Loránd így fogalmazta meg az új collegiumi épület avatásakor mondott beszédében: „Ez a kollégium a bizalom alapkövének épült, s mi erős hittel bízunk abban, hogy ez az alapköv nem fog ingadozni, bízunk abban, hogy mindig lesznek olyan törvényhozóink s kormányzó vezéreink, kik intézetünkről gondoskodni fognak, bízunk abban, hogy a tanítói és nevelői munkát, melyet igazgatóink és tanáraink ma itt oly lelkes odaadással teljesítenek, utódaik hozzájuk méltóan fogják folytatni, bízunk abban, hogy amilyen derék, munkájában komoly, mulatságukban vidám ez a mai ifjúságunk, olyan lesz a jövő kor nemzedéke is és ezért erős hittel, bátran nézünk a jövőbe. Igen, ez a kollégium, melyet ma barátaink és jóakaróink fényes környezetében felavatunk, rendeltetésének mindig meg fog felelni, munkásokat nevelve nemzetünknek, kik műveltséget mélyen alapozni, szélesen kibővíteni és ékességeivel az egész világon látható magasságokra emelni fogják.”

A Collegium első kurátora Eötvös Loránd, igazgatója a fizikus Bartoniek Géza volt. Bégé Úr, ahogy a diákok nevezték, legalább olyan neves és aztán legendás alakja volt a Collegiumnak, mint maga az épület, az ott megteremtett és máig ható szellemmel együtt. Ez pedig a hit és tudomány alapjaira épült, és ebben volt megtartó ereje is. Bartoniek Géza „a porosz mintára tervezett magyar oktatási rendszerben egy francia szellemisségű szigetet teremtett”. Laczkó Géza, Pais Dezső, Gyergyai Albert, Jankovich Ferenc, Sőtér István, Szász Imre, Fodor András³ és mások szépirodalmi munkáiból, visszaemlékezéseiből ismerjük a régi és új Collegium életét és azt, amit aztán „Eötvös collegiumi modellnek” is elneveztek. És valóban, „a Collegium fennállásának első tizenöt évében 135 vidéki középiskolának adott kitűnően képzett tanárokat. Szerte az országban (a történeti Magyarország iskoláiban) ezek a volt collegista ifjú tanárok a szellem és a tudás iránti tiszteletre nevelték növendékeiket.”

Mielőtt folytatnók, be kell vallanom, hogy elfogult vagyok, mert én is e falak lakója voltam. Igaz, akkor már és még csak egy volt a többi kollégium között,

² Ma Gönczi Pál utca, a Nagyvásárcsarnok mellett.

³ Laczkó Géza (1884–1953), Pais Dezső (1886–1973), Gyergyai Albert (1893–1981), Jankovich Ferenc (1907–1971), Sőtér István (1913–1988), Szász Imre (1927–2003), Fodor András (1929–1997).

de kitüntetett helye volt a neve miatt még mindig. És most tessék elképzelni egy akkor 22-23 éves fiatal bölcsészt (ez volnék én), akinek a kollégium akkori igazgatója a kezébe adja a féltve őrzött (azóta fénymásolatban mindenki által látható) régi plakátokat, fakuló fényképeket, jegyzőkönyveket, órarendeket és egyéb hivatalos iratokat, hogy készítsék ezekről reprodukciókat. Egyúttal arra is megkért, hogy fényképezzem le a volt Csillag utcai régi épületet.

Rossz volt látni a málló falakat, a megkopott, komor épületet. Elmondhatom, hogy riasztóan, szinte bénítóan hatott rám: alig tudtam fotózni. Ezt a negatívnak mondott élményt csak később oldották a régi fényképek, tablók, az átnézett visszaemlékezések, amelyek egy szigorú és komoly, de vidámsággal teli Collegiumról adnak egységes képet. A gólya urakról, a farsangi mulatságokról, a B.G.-napi eseményekről (díszvacsorával, színi előadással és bállal). Egyik ilyen alkalommal, pontosan 1904. február 16-án mutatták be a *Nagybácsi* című collegiumi játékot, ahol Kodály úr „fütyülte a zenét”.

Kodálllyal kapcsolatban egy másik alkalomról is tudósítanak a plakátok: amikor a *Cid* paródiáját adták elő, ennek a zenéjét is Kodály komponálta, és mint karmester dirigálta is az előadás „ünnepi zenekarát”. Az emlékezők és a plakátok szűkszavú megfogalmazása őrzi tehát ezeknek a régi mulatságoknak a hírét, de kották sajnos nem maradtak fenn. Kivéve egyet. Ugyanis Kecskeméti István a Széchényi Könyvtárban ráakadt Kodálynak egyik, itt készült kéziratot partitúrájára, amely a *Nyitány* és a *Felvonásközi muzsika* címet viseli. Ebben felcsillan már Kodály kontrapunktikus tehetsége: „A magyar lánynak amerikai legénnyel való házasságáról szóló szöveghez igazodva ugyanis a zenében a *Debrecenbe kéne menni* s a *Yankee doodle* dallama ellenpontozza egymást.”

Az emlékek között kutatva feltűnik Kodály később legendássá vált szűkszavúsága is, amelyet egy apró eset is jelez. Laczkó Géza életrajzi regényében, a *Királyhágóban* írja le a következő apró esetet: „Az erdőben kakukk szólt. [...] Dorka megállt, figyelt, felemelte mutatóujját: – Kvintben szól. Ritkaság. Rendszerint tercben szokott. Ez volt a leghosszabb magyarázatok egyike, amelyet Dini Dorkától hallott.” (Dini Laczkó Géza, Dorka Kodály Zoltán.)

A fenti idézet után és még mielőtt a többi emléket is felidézni, valamint a többi collegista társat is számba vennénk, úgy illik, hogy nagynevű tanárainról is szóljunk röviden: ki és mire tanította Kodályt? „Eszttikából, irodalomból Beöthy Zsolt, irodalomból az első két évben Gyulai Pál óráit látogatta. Nyelvészetet Simonyi Zsigmondnál és Szinnyei Józsefnél hallgatott. Német irodalomból Heinrich Gusztáv, a német nyelvészetből Petz Gedeon volt a tanára. Egyetemi évei alatt érdeklődése kiterjedt a kultúrtörténet, a művelődéstörténet, ritmika (verstan) a logika körére is. [...] A Collegiumban Gombocz Zoltán a magyar szakvezető tanára, aki finre, franciára és angolra tanítja [...], s aki

alig idősebb tanítványánál.”⁴ Gombocz Zoltán ezért is már a kollégák, barátok és tanárok között helyezendő el, csakúgy, mint a később nagy hírű irodalomtörténész, Horváth János, aki IV. éves tanár úr volt, amikor Kodály még csak gólya.

Ezek után hadd következék még egy névsor, amelyet szinte mindig csodálkozva olvasok, mert itt – bárki ellenőrizheti – diáknévsor helyett a magyar tudomány nagyjainak nevével találkozok. Pedig csak az évfolyamtársak, szobatársak nevét írom ide. Kezdjük az évfolyamtársakkal: Gerevich Tibor (művészettörténész), Gombocz Endre (botanikus), Szabó Dezső (író, a két világháború közötti magyar irodalmi élet vezéralakja), Szekfű Gyula (történész), Zemplén Géza (természet-tudós). Fiatalabb collegista társa volt Balázs Béla (akkor még Bauer Herbert, író, filmesztéta), Kuncz Aladár és Laczkó Géza (mindketten írók) is.⁵

A Csillag utca 2-es számú bérházról már szoltam: most Laczkó Géza vezet vissza ide, és általa el is időzünk egy darabig, miközben néhány korabeli fotóval érzékeltetni próbálom a belső képet, de még inkább a hangulatot.⁶ Biztos vagyok benne – jóllehet, elsősorban Kodályra figyelünk – az olvasóban sóvárgást, vágyat ébreszt ez a leírás: bárcsak ott lett, lehetett volna, bárcsak ilyen kollégiumban élhetett volna! És mert annyira élményszerű Laczkó Géza leírása, általa egy rövid időre akár ott is érezhetjük magunkat, mint az események részesei, résztvevői. Az biztos, hogy számomra az elején említett szürke épület Laczkó Géza írásának fényében színessé vált, kivilágosodott. „Az első, amit meg kellett állapítanunk az volt, hogy a kollégium valószínűleg inkább szellemi, mint anyagi valóság, mert a Csillag utca ronda kis utca, egyik vége a Lónyay utca torkolatába nyúlik, a másik a Vámház körúti nagycsarnok mögöttes terére, ahonnan hajnalonta egészen vidéki kakaskukorékolás hangzott fel a 2-es számú bérházba, ahol a kollégium az első emelet egy részét, a második és a harmadik egész emeletet bérelte, azaz polgári lakásokat, többnyire háromszobásokat, a maga céljára átalakítva. [...] Személyi összetételében a kollégium egy csepp volt a magyar tengerben: gazdag, szegény, dzsentrí, kispolgár, szerzetes, román, szerb, sváb, katolikus, protestáns, zsidó – akárhonnán kezdtük a csoportosítást, egy kis tarka Magyarország került ki belőle.”

A fent idézett írásból számomra a legszebbnek az a legendának is beillő történet tűnik, amelyet a Collegiumról szóló bármilyen filmben el lehet játszani. Legendának mondom, de valószínűleg tényleg így is volt, és ezért olyan szép, mint amilyen az itteni élet lehetett. A régi, már lebontott Óbuda képét, látványát képzeljük el magunk elé: a milleneum utáni időszakban vagyunk, ahol Krúdy is

⁴ TÓTH I. 1983, 2.

⁵ TÓTH I. 1983, 3.

⁶ LACZKÓ Géza: Csillag u. 2. Valóság XXI. évf. (1978) 11. sz., 24–40.

lakott és álmódzott, és ahol néhány év múlva az egyik kocsmában Tóth Árpád írja majd szomorú verseit, elégiáit. Nem messze Aquincumtól, egy kis kocsmában kezdődik a mi történetünk, a mi filmünk is.

„Egyszer az akkor még alig látogatott Rómaifürdő fagalériás kocszmájában vacsoráztunk szerény kolbászt, rántottát, amit bőven megöntöztünk sörrel. [...] Holdvilágos éjfél tájban aztán átmentünk, öten vagy hatan voltunk, az amfiteátrumba, hogy a »panem« után »circenses«-szel is megörvendeztessük magunkat. Szabályos latin cirkuszi játékot játszottunk el magunknak senatusszal, caesarral, gladiátorral, oroszlánnal és néppel. Szereposztás, ha nem tévedek, ez volt: római császár – Horváth János kollégiumi tanár, senatus – Kodály Zoltán negyedéves, gladiátor – Szekfű Gyula negyedéves, oroszlán – Szabó Dezső negyedéves, nép – Laczkó gólya, akit az öreg kollégisták nem tudom miért, de megtiszteltek azzal, hogy szűkebb baráti körükbe fogadták. [...] A császár izzó paraszú portorikójával fölült a rom kőtrónjára, a küzdők s a senatus populusque romanus felvonultak emelt karral: – Ave Caesar, morituri te salutant! – üvöltött a latin kiáltás annyi évszázad némasága után újra a (gyepes-gazos) arénán. Az aquincumi veterán légionisták bizonyára fel is ébredtek rá s csodálkozva nézték, hogy a kerek barnás koponyájú, szemüveges, kétes mosolyú, zakós gladiátor miként vonszolja maga után gallérjánál fogva négykézláb szökkenő, szőke sörényű, raccsolva bőgő fátermörderes oroszlánt. A »senatus« hódolattal üdvözölte a császárt s mivel kevés volt a gladiátor, maga is levonult a gyepre püfölni a vidám oroszlánt, a »nép« fel s alászárguldott a kör töltés tetején egy személyben becsületes igyekezettel tömeget ábrázolva s zord latin szólamokkal szórta tele az éjszakát, míg végre a császár »pollice verso« megadta a halálos jelt s az egész társaság zúdult a küzdőtérre a csiklandósan hahotázó oroszlánt elagyabugyálni. Az oroszlán aztán kimúlt, kezét-lábát szétvetve elterült arccal a holdnak s a császári menet kivonszolta az arénáról. [...] Kissé kiszuszogtuk magunkat, aztán vidáman nekivágtunk a hosszú gyalogútnak, a se vége, se hossza óbudai utcán minden harmadik-tizedik kapun becsöngettünk, utána iramlottunk tovább vissza-visszanézve a küszöb elé ingben-gatyában kicsalt házmesterek ritkás sorfalára. Hajnalodott, mire a Csillag utcába értünk, de nyolckor már íróasztalnál, könyvtárban vagy másutt munkája mellett ült ki-ki. Mulatni kell, de dolgozni muszáj volt.”

A hosszú Laczkó Géza-idézet után, befejezésül visszaemlékezésből hadd írjak ide még egy rövid részletet. „Könyvek, folyóiratok szeretik címükben ezt a két szót összekapcsolni: élet és tudomány. Bátran föl lehetett volna vésni a Csillag u. 2. Kerkapoly bérház homlokzatára mint a kollégium jelmondatát.”

Balázs Béláról már szóltunk: fiatalabb volt Kodálynál, de szobatársak voltak. A *Naplójában* több olyan feljegyzésre is akadtunk, ahol hosszan szól

a Collegiumban eltöltött évekről, terveiről, vágyairól, olvasmányairól és munkáiról, de Kodállal kapcsolatos barátságáról is. Az első bejegyzés 1904. április 18-adikái keltezésű: „Tegnap kint jártam Kodállal a budai hegyekben. Nem bírom megközelíteni. Igazán nem tudom már, mihez fogjak. Néha úgy rémlik, mintha nem büszke tartózkodás volna az ő hideg zárkózottsága velem szemben, hanem elfogultság. Csodálatos, hogy mennyire elfogult és esetlen is bizonyos tekintetben néha, ha valami bizalmasabb dolgokról van szó. Talán belső világának kifejezőképessége annyira egy irányba, a zeneibe fejlődött ki, hogy a szóbeli kifejezéstől elszokott. Pedig néha csodálatos csattanó, sőt festői kifejezései vannak némely dologra.”

Egy másik, augusztus 9-i feljegyzésében szintén olvashatunk Kodályról, akiről azt írja, hogy „zárkózottságát, azaz érthetlenségét értem. Mély érzésű. Gazdagok, színesek és finomak érzései. Hiszen művész! De muzsikus, nem poéta...”

Az október 20-i naplórészlet Kodály nagy sétéi egyikéből nyújt ízelítőt: „Vasárnap Zoltánnal kimentünk megint az erdőbe. Útközben felszedtük Szilágyit és Molnár Antalt.⁷ Körülbelül fél hatig elfecséreltük az időt a svábhegyi fogaskepekű állomáson. Akkor ők visszamentek, mi Zoltánnal felutaztunk, és megint csináltunk egy éjszakai kirándulást. A Normafánál, a János-hegyen, a Zugligetben voltunk. Szép holdvilágos éjszaka volt.”

Tanulságos a következő bánatos emlékű ám mégis szép kirándulásuknak kalandját elbeszélő bejegyzés egy mondata. (Ugyanis lekésték a csatlakozást, és csak másnap hajnalban tudtak visszautazni Nagymarosról Pestre.) „Zoltán, bár ide-oda lógott az álmodástól, egy parasztmenyecske beszédjét figyelte, és gyönyörködött a zárt e-kben és gutturális a-kban.”

Sorolhatnánk tovább az érdekes és elgondolkodtató bejegyzéseket, sora vehetnék barátságuk egyes állomásait és kitérőit. Erről Péter László kis könyvében a *Külön barátság*, a *Félreértések* és a *Kéznyújtások* című fejezetekben részletesen olvashat az érdeklődő.⁸ Itt most számunkra egy fontos dolgot emelünk ki. 1905. április 27-én Balázs Béla unszolására Szegedre látogatott Kodály, ahol a család és ismerősök körében egy hetet töltött. Itt pihente ki szakvizsgáinak fáradalmait, közben bejárta a Szeged környéki magyar falvakat, csatangolt a közeli tanyákon, és ami számunkra fontos, béresektől, halászkótlól néhány népdalt is lejegyzett: ezeket otthon azután a zongorán lejátszotta, megharmonizálta. A MTA Népzene kutató Csoportjának archívumában található adatok, támlapok tanúsága szerint négy népdalt jegyzett föl, vagy annyit tartott

⁷ Szilágyi Sándor: tanár, a Collegiumban senior, aki kiváló zongorista is volt, és rajongott Wagner zenéjéért. Kodály elsőéves korában tőle is kapott zenei ösztönzést. Molnár Antal (1890–1983): zenetörténész, zeneszerző, brácsaművész. Kodálynak gimnazista kora óta tanítványa volt.

⁸ Péter László: *Kodály Szegeden*. 1982.

érdemesnek lejegyzésre. Ez az út, amelyet Balázs Béla emlékeiből ismerünk, még nem az első népdalgyűjtő útja. Arra csak néhány hónap múlva, augusztusban kerül sor Galánta környékén, a Mátyusföldön. De itt már valami érződik, és hihetjük is, hogy nagy, az egész életre kiterjedő – és az egész életet meghatározó – gyűjtéseknek a közvetlen előzménye volt ez a szegedi kirándulás.

És ezzel el is búcsúzunk az Eötvös Collegiumtól, miként ahogy azt Kodály meg is tette már egy évvel korábban, 1904 nyarán, amikor befejezte a bölcsészkaron a tanulmányait. Ha Galánta volt az épülő katedrális alapja, akkor Nagyszombatot a félig kész székesegyháznak mondhatjuk, az Eötvös Collegiumot a tetőnek, a toronynak. (Ahonnan messzire ellátni.) A majd megszólaló orgona pedig a Zeneakadémiát juttatja eszükbe. Állnak a falak, minden készen van csak még be kell rendezni, hogy itt misézni lehessen. Ide a szobrokat, a színes üveglablakokat, amelyen keresztül nagy fény árad, a szárnyasoltárokat és azoknak táblaképeit majd Kodály helyezi el: ezek az ő művei lesznek. De ebből még egy darab sincs készen, csak a vágy született meg, hogy kell valamit csinálni. Hogy mifélett, arról szól élete és életműve – arról szólnak zenekari és énekkari művei.

Tartalomjegyzék

<i>Laudationes externorum</i>	9
René Roudaut	11
François Laquièze	14
Monique Canto-Sperber	15
Salvatore Ettore	16
Andrea Ferrara	18
Chiara Faraggiana di Sarzana	21
P. J. Rhodes	23
Herwig Maehler	24
Chris Carey	26
Mike Edwards	28
Shawn Gillen	29
Nikolaus Hamm	32
Elisabeth Kornfeind	34
Leonore Peer	36
Christian Gastgeber	38
Hermann Harrauer	42
Herbert Bannert	45
Jana Grusková	46
Christine Glaßner	47
August Stahl	48
Javier Pérez Bazo	50
Alicia Gómez-Navarro	52
 <i>Laudationes Hungarorum</i>	 57
Réthy Miklós	59
Hoffmann Rózsa	61
Dux László	65
Mezey Barna	67
Szepessy Tibor	70
Hiller István	73
Keszei Ernő	74
Dezső Tamás	76
Kozma László	77

Soós Anna	79
Pintér Károly	82
Kátai Zoltán	84
Körmendy Mariann	85
Karsai György.....	87
Kincses János	90
<i>Rectores</i>	93
Conspectus	95
Gerevich Tibor: Az Eötvös Collegium története – Bartoniek Géza (1854–1930)	96
Kiss Jenő: Gombocz Zoltán életéről és munkásságáról	103
Markó Veronika: Szabó Miklós	113
Nagy János: Keresztury Dezső	126
Pál Zoltán: Lutter Tibor	132
Szijártó István: A világra nyitott ablak	136
Vekerdy József	145
Bertényi Iván: Igazgatói működésem az Eötvös József Collegiumban (1993–1996) . . .	147
Bollók János.....	149
Takács László	154
<i>Historica • Res gestae</i>	161
Gángó Gábor: Eötvös József és barátai egyetemi éveiről, különös tekintettel a politikatudományi képzésre	163
Garai Imre: A magyar középiskolai tanári szakma kialakulása	176
Tóth Magdolna: „A budai parti ígéretföldje”	203
Kovácsik Antal: Az Eötvös Collegium Ménesi úti épületének felavatása a korabeli sajtó tükrében	211
Markó Veronika: Hogyan lett az Eötvös József Collegium könyvtárából az Irodalomtudományi Intézet Eötvös Könyvtára?	220
Szójka Emese: Fülep Lajos néprajzi gyűjteménye	236
Kucsman Árpád: Kémikusok a régi Eötvös Collegiumban	272
Győri Róbert: A múlttal való tudományos leszámolás – Eötvös collegista geográfusok az 1950-es években	288
Czifrusz Márton: Helyek és pozíciók újraírása – Wallner Ernő, Lettrich Edit és a hazai szociálgeográfiai iskola viszonya Mendöl Tibor örökségéhez	312
Tóth Károly: Művészettörténészek az Eötvös Collegiumban (1896–1950).....	328
Ritoók Zsigmond: Klasszika-filológia az Eötvös Collegiumban.....	345
Kucsman Árpád – Liptay György: Eötvös-kollégisták a Fasori Gimnázium tanári karában	348
Kapitány Adrienn: Az 1950-es évek a Kollégium történetében.....	365

Marafkó László: Nagyhatalmak ugratása, avagy groteszk lapok az Eötvös Kollégium félmúltjából	378
Dénes Iván Zoltán: Diákmozgalom Budapesten 1969-ben	383
Bakos István: Emlékeim a kollégista Kilencekről	401
ifj. Arató György: „Szabadság a jelszavunk” Március 15-e az Eötvös Kollégiumban, 1955–1984	410
Szabics Imre: Az Eötvös József Collegium és az École Normale Supérieure	419
Nemes Tibor: Az Eötvös Collegium és az École Normale Supérieure közötti közvetlen kapcsolatok újraélesztése a 80-as években	428
Bubnó Hedvig: Összefoglaló a collegiumi spanyol nyelvoktatásról, 1992–2010	432
<i>Historica • Magistri</i>	435
Korompay H. János: Horváth János és az Eötvös Collegium	437
Móser Zoltán: Ha a szellem napvilága ragyog	456
Farkas Zoltán et alii: Czebe Gyula élete dokumentumokban.....	463
Szakály Sándor: Szurmay Lajos, tábornok az Eötvös Collegiumból	553
Szávai János: Gyergyai Albert és az Eötvös Collegium	563
Ress Imre: Hugo Kleinmayr és a germanisztikai oktatás megalapozása az Eötvös Collegiumban	570
Kiss Jenő: Zsirai Miklós	579
Keszthelyi Lajos: Bay Zoltán	596
Pál Zoltán: Keresztury Dezső igazgatósága az állambiztonsági megfigyelések tükrében	599
Keszthelyi Lajos: Faragó Péter	612
Farkas Zoltán: Gyóni Mátyás	617
Papp István: Kettős ügynök – Nagy Péter, Szabó Dezső és az állambiztonság.....	625
Balogh Elemér: Szász Imre versus Brusznai Árpád	638
Bottyán Gergely: Antal László és a mai magyar nyelvtudomány	643
Dörnyei Sándor: Emlékezés Tomasz úrra	648
Ifj. Tomasz Jenő: Tomasz úr és az Eötvös Collegium.....	653
<i>Memorabilia</i>	683
„Felújítani azt, ami érdemes” – Beszélgetés Elekfi Lászlóval	685
Tóth Gábor: Az idő sodrában	709
Lekli Béla: Az Eötvös Kollégium az 1956 utáni években	836
Gereben Ferenc: Egyetemi évek (1962–1967).....	838
Kósa László: Az Eötvös Kollégiumban éltem én is (1963–1967).....	861
Bakos István: Az Eötvös Kollégium autonómiaöregvései és Baráti Körének megalakítása.....	889
Galántai Ambrus: Szubjektív történelem	899

Studia Germanica 923

Balázs Sára: "Freiwillig dient der Geist":

Germanistik in der Veranstaltungsreihe des Lustrum Saeculare Collegii 925

Eve-Marie Kallen: Dezső Keresztury als Kulturvermittler und Pädagoge

und das Eötvös-Collegium 928

August Stahl: „Schlussstück”. Rilkes Sicht und Deutung des Todes 944

Frank Baron: Die Entstehung des Faust-Mythos im 16. Jahrhundert 962

Christine Glaßner: Zur handschriftlichen Überlieferung der Visiones Georgii 967

András F. Balogh: Schlacht der Stereotype in der Vngrischen

Schlacht des Jacob Vogel 975

Ilona Feld-Knapp Cathedra Magistrorum – Lehrerforschung.

Lehrer-Denken und Lehrer-Wissen 982

Géza Horváth: Elmar Tophoven, der Begründer des Europäischen

Übersetzer-Kollegiums 997

Anita Czeglédy: „Schutzmarke: der Steg.”

Interkulturalitätin Márton Kalász' Lyrik 1006

Studia Slavica 1021

Katalin Kroó: Slawistik in der Veranstaltungsreihe

des Lustrum Saeculare Collegii 1023

Urs Heftrich: Lew Tolstoi und Anton Tschechow: Zum Doppeljubiläum 2010 1025

Bettina Kaibach: Raum für Nostalgie: Steppe und Prärie in Anton Čechovs Step'

und Willa Cathers My Ántonia 1032

Wolf Schmid: Eventfulness and Context 1052

Studia Classica 1065

Tamás Mészáros: Klassische Philologie in der Veranstaltungsreihe

des Lustrum Saeculare Collegii 1067

Mike Edwards: The Application of Criticism to Textual Criticism 1069

Herwig Maehler: Pindar und die Tyrannen 1076

P. J. Rhodes: The Erxadieis inscription 1084

Artes 1093

Teleki Pál, a Collegium kurátora (1920–1941) 1095

Epikus és komikus collegiumi enumeráció 1935-ből – Közreadja: Takács László 1100

Farkas Zsuzsa: Fotótörténeti adalékok az Eötvös Collegium archív fotóiról 1119

Sütle Ágnes Katalin: Az Eötvös Collegium épülete 1137

Havas László: Hadrianus mint Pseudo-Alexandros? 1146

Sántháné Gedeon Mária: Kultúraközi kommunikáció: magyarságkép az angol mint lingua franca tükrében	1156
Csuday Csaba: Az irodalom: „negatívan élni”	1161
Szlukevényi Katalin: Kollégisták, költők, korszakok: szépirodalmi hagyományok az Eötvös Collegiumban	1165
<i>Membra et alumni</i>	1179
<i>Pro patria defuncti</i>	1211
Tartalomjegyzék	1215
Appendix – Mellékletek jegyzéke	1221

Kedves Olvasó!

Önre gondoltunk, amikor a könyv előkészítésén munkálkodtunk. Kapcsolatunkat szorosabbra fűzhetjük, ha belép a *TypoKlubba*, ahonnan értesülhet új kiadványainkról, akcióinkról, programjainkról, és amelyet a www.tygotex.hu címen érhet el. Honlapunkon megismerkedhet kínálatunkkal is, egyes könyveinknél pedig új fejezeteket, bibliográfiát, hivatkozásokat találhat, illetve az esetlegesen előforduló hibák jegyzékét is letöltheti.

Kiadványaink egy része e-könyvként (is) kapható:

www.interkonyv.hu

Észrevételeiket a velemeney@tygotex.hu e-mail címen várjuk.

Kiadja az Eötvös Collegium és a Typotex Kiadó, az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.

Felelős kiadó: dr. Horváth László – Votisky Zsuzsa

Tördelte: Vidumánszki László

A borítót tervezte: Tóth Norbert

Terjedelem: 85,6 (A/5) ív

Nyomta és kötötte: Séd Nyomda, Szekszárd

Felelős vezető: Katona Szilvia